

nasilje u ŠKOLI

Pripremila: Aleksandra Krampač-Grljušić

NAŠA DJECA - NAŠA SLIKA

- **nema izoliranog rješavanja nasilja među djecom dok se tolerira nasilje u društvu**
- **djeca će primiti poruku - ne da je nasilje dozvoljeno, ali da mu se ništa posebno neće dogoditi ako bude nasilno**
- **Kazneni zakon (125/2011 i 144/2012), Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 137/09, 14/10, 60/10) – svi smo pozvani reagirati**

OBITELJ

TRADICIONALNA

NUKLEARNA

RIZIČNI ČIMBENICI

- **nedostatak povezanosti/privrženosti između roditelja i djeteta**
- **slab nadzor nad djetetom i zanemarivanje djetetovih potreba**
- **prihvatanje i oponašanje agresivnih i nasilničkih ponašanja koja od roditelja, braće i sestara**
- **obitelji u kojima postoji nasilje - 3-4 puta veću vjerojatnost da postanu nasilnici**

Kažu da je televizija zaslužna za nasilje među djecom

MEDIJI

Sijao strah po OŠ Vrgorac: Htio da mu kćer padne godinu pa napao učiteljicu i njezine sinove!

Piše: D.M.
ponedjeljak, 1.7.2013. 18:56

 Share 17

 Tekst

Otac prijetio zaposleniku škole zbog lošeg uspjeha svoga djeteta pa zaradio kaznenu prijavu

Piše: Hina
četrtek, 19.6.2014. 15:04

 Share 0

 Tekst

OTKRIVAMO DETALJE NAPADA U ŠKOLI U KLISU

PRETUKAO PROFESORICU ZBOG TROJKE! Otac učenice glavom učiteljice udario po klupi zbog loše ocjene

Učenica naručila premlaćivanje, a batinaši istukli nedužnog dječaka

D. M. sjela je kolegi na mjesto u razredu, a kad se pobunio, napala ga je verbalno. Sutradan je ispred škole stigla grupa mladića, no dograbili su nedužnog B. M.

NASTAVA

OSJEČKI UČENICI SE POTUKLI ZBOG ŠKOLSKE UTIČNICE: SUD ĆE ODLUČITI TKO JE KRIV

Objavljeno 29.01.2015 13:17 piše A.B.

Osječku III. gimnaziju prošlog tjedna obilježila je svađa, odnosno tučnjava, između dvoje učenika nastala zbog utičnice u školskom predvorju. Naime, slučaj razmirice 21. siječnja oko punjenja laptopa i mobitela, koja se prolongirala u tučnjavu Ivone Rosić (18) i K.V. (17), završit će na Prekršajni sud.

Objava: 6.12.2011 | 20:00

BRUTALNO

Nogom od stolice srednjoškolci silovali vršnjaka u Karlovcu

Samo incident! Istina je da se u našoj školi dogodio vrlo neugodan i nezgodan incident, rekao je ravnatelj

ŠAMAR NA SATU

Objava: 17.3.2014 | 20:38

Vjeroučitelj: 'Nisam pljusnuo učenika koji ima tumor. Nehotice sam ga ogrebao'

U školi ne može biti koncentriran više od tri školska sata i tada traži od nastavnika da ga puste. Oni mu udovoljavaju, pričaju roditelji.

Učitelju koji je gimnazijalca udario u glavu 565 kuna kazne

Piše:
utorak, 4.12.2007. 00:03

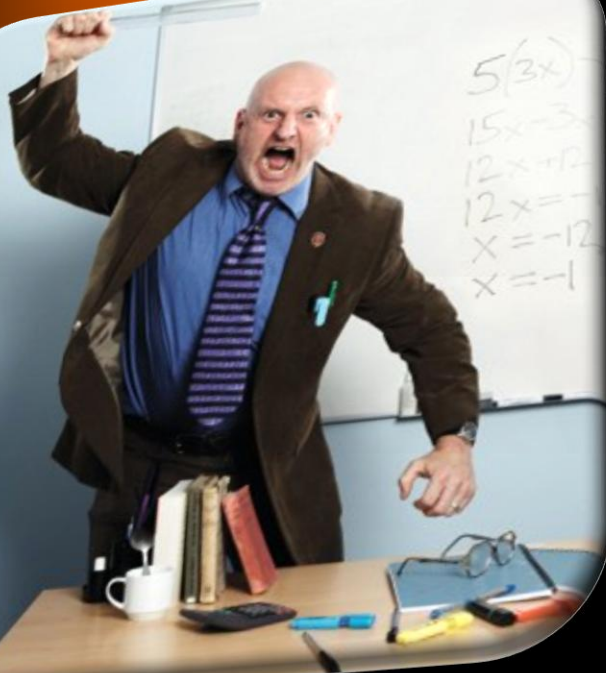
Share 0

ISTUKAO GA

Objava: 10.1.2011 | 11:54

Đurđevac: Ravnatelj tukao dječaka jer je grudama gađao školu

Dječak, inače odličan učenik, nema vidljive ozljede i nije bio kod liječnika, a roditelji nisu prijavili ravnatelja

Škola

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14)

Zakonski okvir treba služiti kao pomoću učiteljima, roditeljima i učenicima u razvoju pravila vezanih za nasilje u školi

Pravilnici trebaju sadržavati jasnu definiciju nasilja (s primjerima) i protokol reagiranja (Rigby, 1995)

OBVEZA ZAŠTITE PRAVA UČENIKA , članak 70.

- 1) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlorabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.**
- (2) Način postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, propisuje ministar.**

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, čl. 65. a (NN 152/14)

- 1 Za učenike u riziku za razvoj problema u ponašanju i učenike s problemima u ponašanju provodi se odgojno-obrazovna podrška i stručni tretman.**
- 2 Način i oblik provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana propisuje ministar pravilnikom.**

Pravilnik o pedagoškoj mjeri odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka

PEDAGOŠKE MJERE

članak 22. (84.)

- pedagoška mjera odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka -NE
- **Pedagoške mjere koje vrijede za tekuću školsku godinu:**
 - opomena
 - ukor
- **Pedagoške mjere koje vrijede do kraja osnovnog odgoja i obrazovanja:**
 - strogi ukor
 - preseljene u drugu školu
- **(8) Ravnatelj rješenjem odlučuje o pedagoškoj mjeri preseljenja u drugu a.**
- **(9) Do donošenja odluke o izricanju pedagoške mjere ravnatelj može rješenjem privremeno udaljiti učenika iz odgojno-obrazovnoga procesa, o čemu je dužan pisanim putem izvijestiti roditelja i nadležni CZSS. Nakon donošenja odluke o izricanju pedagoške mjere, rješenje o privremenom udaljenju će se ukinuti. -prije samo za srednje škole**

- **(3) Kriterije za izricanje pedagoških mjera iz članka 84. ovoga Zakona propisuje ministar pravilnikom. (prije škola statutom)**
-
-

Protokol o postupanju u slučaju nasilja

Protokol o postupanju u slučaju nasilja Odgojno –obrazovne institucije

- **poduzeti sve mjere da se odmah prekinе nasilno postupanje prema djetetu, (CZSS, policija)**
- **procijeniti je li djetetu potrebna liječnička pomoć - osigurati praćenje djeteta liječniku (sačekati dolazak roditelja)**
- **obavijestiti roditelje ili zakonske skrbnike žrtve o događaju te ih upoznati sa svime što je poduzeto**
- **obavijestiti roditelje ili zakonske zastupnike djeteta koje je žrtva nasilja među vršnjacima o mogućnostima savjetovanja i pružanja stručne pomoći djetetu u školi i izvan nje**

Protokol o postupanju u slučaju nasilja

- **prikupiti informacije - o okolnostima nasilja, - obliku, intenzitetu i vremenskom trajanju**
- **razgovarati s djetetom koje je počinilo nasilje uz nazočnost stručne osobe**
- **razgovarati s roditeljima ili zakonskim zastupnicima djeteta koje je počinilo nasilje voditi službene bilješke o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima**
- **razgovor s djetetom koje je žrtva nasilja**

Protokol o postupanju u slučaju nasilja - CZSS

- **žurno ispitati slučaj**
- **pozvati roditelje djeteta- obaviti razgovor (procjena potencijalne izloženosti nasilju kroz zanemarivanje)**
- **otklanjanje uvjeta koji pridonose nasilnom ponašanju- izreći mjere obiteljsko-pravne zaštite**
- **preporučiti i obvezati roditelje na savjetovanje kroz stručnu pomoć pri CZSS**
- **pratiti je li dijete i dalje nasilno- po potrebi poduzimati mjere obiteljsko-pravne zaštite djeteta**
- **voditi odgovarajuću evidenciju zaštićenih podataka**

Protokol o postupanju u slučaju nasilja POLICIJSKA POSTAJA

- **utvrditi sve okolnosti i činjenice uz prijavu**
- **pribaviti podatke potrebne za rješavanje slučaja**
- **postupiti sukladno propisima iz svoje nadležnosti**
- **provesti kriminalističku obradu maloljetnih počinitelja nasilja u nazočnošću roditelja (djelatnika CZSS)**
- **po potrebi, podnijeti kaznenu prijavu nadležnom državnom odvjetniku za mladež/zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka**
- **o zapremljenoj prijavi izvijestiti CZSS**
- **voditi odgovarajuću evidenciju**

**Pravilnik o načinu postupanja
odgojno-obrazovnih radnika
školskih ustanova u
poduzimanju mjera zaštite
prava učenika te prijave
svakog kršenja tih prava
nadležnim tijelima (NN132/13)**

Članak 2.

**Školska ustanova obvezna je
učeniku osigurati:**

**1) zaštitu prava propisanih
Ustavom Republike Hrvatske,
konvencijama, zakonima,
provedbenim propisima,**

**2) provedbu programa kojima
se promiče zaštita njihovih
prava, sigurnost i zdravlje**

Članak 3.

(4) Školska ustanova obvezna je implementirati postojeće preventivne i intervencijske programe te prema potrebama razvijati nove uz odgovarajući model njihova praćenja i vrednovanja.

(5) Informativni popis propisa kojima su uređena prava učenika i popis vrsta i oblika nasilja te njihov pojmovnik objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za obrazovanje.

(6) Odgojno-obrazovni radnici školske ustanove obvezni su se upoznati s odredbama propisa vezanih uz prava djece iz stavka 5. ovoga članka.

(7) Ravnatelj je dužan upoznati odgojno-obrazovne radnike s propisima iz stavka 5. ovoga članka.

U slučajevima povrede prava učenicima smo dužni osigurati zaštitu na:

Članak 5. stavak 1.

- **obaviještenost**
- **savjet i pomoć u rješavanju problema**
- **poštivanje njegovog mišljenja**
- **pomoć drugih učenika**
- **pritužbu koju može predati učiteljima,
ravnatelju i školskom odboru**
- **sudjelovanje u radu Vijeća učenika**
- **predlaganje poboljšanja odgojno –
obrazovnog procesa**

**U slučajevima sumnje da je došlo do
tjelesnog i emocionalnog nasilja,
spolne zlouporabe, zanemarivanja,
nesavjesnog postupanja, zlostavljanja
ili izrabljivanja učenika**

Članak 5 stavak 2.

- **odgojno-obrazovni radnici, te ravnatelj u
suradnji s nadležnim institucijama i
tijelima obvezni su pokrenuti postupak
radi zaštite prava učenika postupajući u
skladu s Protokolom o postupanju u
slučaju nasilja među djecom i mladima**

U SLUČAJU NASILJA ili povrede prava....

Članak 9.

- **1. informirati roditelje**
 - **2. pratiti dijete k liječniku ako je potrebno do dolaska roditelja**
 - **3. razgovor s učenikom koji je žrtva**
 - **4. razgovor s počiniteljem nasilja**
 - **5. razgovor s ostalim učenicima**
 - **6. izvijestiti Ministarstvo– koje onda po potrebi osigurava odgovarajuću socijalno/pedagoško/psihološku stručnu pomoć**
 - **7. u slučaju razgovora s policijom – s učenikom obvezno treba biti prisutan roditelj ili udomitelj**
-

RAVNATELJ

- **upoznati odgojno- obrazovne djelatnike s propisima iz čl. 5**
 - **ovlastiti osobu (jednu/više) za postupanje u slučajevima povrede prava učenika**
 - **imenovati osobu za zaštitu osobnih podataka i osobu za pristup informacijama**
 - **dogovarati zajedničke aktivnosti s nadležnim institucijama vezanim za zaštitu prava djece**
 - **Video nadzor – obavijest na ulazu**
-
- **dva puta godišnje izvijestit UV, Školski odbor, Vijeće roditelja o:**
 - **stanju sigurnosti**
 - **provođenju preventivnih programa**
 - **mjerama poduzetim u cilju zaštite prava učenika**

RAVNATELJ

- **na zahtjev policije ustupiti dokumentaciju**
 - **ako je prava djeteta povrijedio radnik odgojno-obrazovne ustanove**
 - **pozvati radnika**
 - **utvrditi činjenice**
 - **po potrebi izvijestiti nadležne institucije**
 - **postupiti sukladno propisima**
-

UČITELJI

- **moraju se upoznati s propisima vezanim uz prava djece**
 - **osigurati zaštitu u slučaju povreda prava djece**
 - **pokrenuti postupak radi zaštite prava djece**
 - **prijaviti ravnatelju postupanje na štetu djece/učenika**
 - **policiji ustupiti dokumentaciju i saznanja**
 - **učenike poučiti o njihovim pravima i načinu postupanja u slučaju povrede prava (nasilničko ponašanje)**
 - **liječnička pomoć-pratnja**
 - **djeca s TUR- prilagoditi postupanje- pozvat stručnog suradnika razrednika il imenovanu osobu koja će razgovarati s učenikom ili roditeljima**
 - **ispuniti obrazac za prijavu nasilnog postupanja u odgojno obrazovnoj ustanovi (zaduženi)**
-

UČITELJI

- **upozoriti i savjetovati učenike (nasilnike)**
 - **obavijestiti ravnatelja u slučaju sumnje na zanemarivanje, odgojnu zapuštenost, zlostavljanje u obitelji ili izvan nje**
 - **uslučaju vršnjačkog nasilja obvezni su organizirati:**
 - **razgovore**
 - **radionice**
 - **savjetovanja**
 - **s ciljem stvaranja prijateljskog okruženja, razvoja tolerancije, poštivanja različitosti i primjena nenasilne komunikacije**
 - **sumnja na diskriminaciju – Zakon o suzbijanju diskriminacije**
 - **voditi službene bilješke o aktivnostima, opažanjima i poduzetim mjerama – predati ravnatelju**
-

UČITELJI

Članak 23, 24

- Školski preventivni programi provode se u sklopu:

- redovite nastave
- SRO-a
- školskih ili razrednih projekata
- predavanja...

- jedan puta godišnje na roditeljskom sastanku (zadnje izvješće ravnatelja)
-

IZVJEŠĆE O REALIZACIJI PREVENTIVNIH PROGRAMA NA SATIMA RAZREDNOG ODJELA, NA RAZINI ŠKOLE ILI U OKVIRU RAZREDNIH PROJEKATA

PREVENTIVNI PROGRAMI KOJIMA OSTVARUJEMO ODGOJNE CILJEVE ŠKOLSKOG KURIKULUMA

1. program odgoja i obrazovanja za djecu s posebnim potrebama (poštivanje različitosti, asistenti, vršnjaci pomagači)
2. program zaštite učenika od vršnjačkog zlostavljanja (ismijavanje, izoliranje, nasilništvo, elektroničko nasilje)
3. program zdravstvene zaštite učenika (higijena, pubertet, spolni odgoj, jednakovrijednost spolova, ovisnosti, emocije, samopoštovanje, osobna odgovornost)
4. program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo (prava i odgovornosti, komunikacija, nenasilno rješavanje sukoba, medijacija, sloboda unutar normi i granica)
5. ekološki program razvoja svijesti o očuvanju prirode, zavičaja i domovine, zdravi stilovi života
6. program socijalne podrške – emocionalni, socijalni razvoj, savjetodavni rad, suradnja sa institucijama pomoći i edukacije, poduzetništvo, profesionalan orijentacija, humanost na djelu)
7. vrjednovanje i samovrjednovanje s ciljem podizanja samopoštovanja

REALIZACIJA PLANIRANOG U _____ RAZREDU
(Priložiti plan i program razrednog odjela)

- Rad s učenicima
- Rad s roditeljima
- Suradnja s vanjskim institucijama

Potpis razrednika:

STRUČNI SURADNICI

- **nakon prijavljenog nasilnog postupanja obvezno upoznati roditelje s:**
 - **događajem**
 - **aktivnostima**
 - **mjerama koje je školska ustanova poduzela**
 - **postupiti prema Protokolu**
 - **nakon svakog polugodišta provesti stručnu evaluaciju provedbe preventivnih programa**
-

Članak 11.

- **tko ispunjava obrazac za prijavu nasilnog postupanja u odgojno-obrazovnim ustanovama i gdje je dostupan**
- **što je vršnjački sukob**

Članak 13.

- **radnje koje je potrebno poduzeti u slučaju vršnjačkog nasilja**

Članak 14.

- **vođenje bilješki o poduzetim mjerama – predati ravnatelju**

Članak 15.

- **ponovljeno nasilno postupanje - bez odgode, u suradnji s liječnikom školske medicine i CZSS - uputiti na postupak procjene rizičnosti ponašanja, mentalnog i fizičkog zdravlja te obiteljskih prilika**

Članak 20.

- **nasilje na Internetu (uočeni problemi s Facebookom)**
- **informirati učenike i roditelje o posljedicama neprimjerene komunikacije na društvenim mrežama - Protokolom**

Članak 22.

- **roditelj učenika obvezan je javiti se na poziv školske ustanove (obavijestiti Ured i CZSS)**
- **izvijestiti roditelja o neprimjerenom ponašanju njegova djeteta, predložiti mogućnosti rješavanja uočenih problema u školi ili izvan nje te ih izvijestiti o odredbama kućnoga reda i statuta škole vezano uz pravila ponašanja i pedagoške mjere.**
- **u slučaju učenikova učestalog kršenja kućnog reda, školska ustanova obavijestit će roditelja učenika, nadležni tim školske medicine i CZSS - dogovoru s nadležnim tijelima osigurati pomoć učeniku i roditelju.**
- **Učenik ili roditelj učenika ima pravo prijaviti razredniku, stručnom suradniku ili ravnatelju svako neprimjereno, neprofesionalno i neetično postupanje odgojno-obrazovnoga radnika**

O pravima i načinu postupanja u slučaju povrede prava informirati.....

- **Ured državne uprave**
- **Zavod za javno zdravstvo**
- **nadležni CZSS**
- **tim školske medicine,**
- **nadležnu policijsku postaju i**
- **MZOS**

**PREVENCIJA NASILJA U
ŠKOLI KROZ PRISTUP NA
VIŠE RAZINA**

1. ŠKOLSKI PRISTUP:

Strategije za promjenu kulture i klime školskog okruženja

2. RAZREDNI PRISTUP:

Strategije za uključivanje učitelja i drugih odraslih u školski sustav

3. INDIVIDUALNE

STRATEGIJE: Strategije osmišljene da pomognu žrtvama, nasilnicima i promatračima

Školski pristup: Strategije za promjenu kulture i klime školskog okruženja

- **upitnik - ispitati pojavnost i intenzitet nasilja**
 - **ravnatelj – uloga voditelja ŠPP**
 - **procedura prijavljivanja nasilja**
 - **svi prostori škole su pod nadzorom**
 - **Školski tim - uključen u razvoj, provođenje i evaluaciju programa**
 - **disciplinski propisi se kreiraju i redovito ponavljaju**
 - **usavršavanje i trening za sve djelatnike škole i roditelje - vještine za stvaranje i održavanje sigurne školske okoline**
 - **evaluacije**
-

Razredni pristup: Strategije za uključivanje učitelja i drugih odraslih u školski sustav

- **razredni sastanci - redovito razgovor o bullyingu (socijalni, emocionalni i osobni razvoj)**
- **učenici su uključeni u kreiranje razrednih pravila**
- **ŠPP sastavni su dio kurikulum**
svi djelatnici - model pozitivnih interpersonalnih vještina i kooperativnog učenja

Razredni pristup: Strategije za uključivanje učitelja i drugih odraslih u školski sustav

- **odrasli potiču prijavljivanje nasilja – vode se školskim aktima**
- **reagiraju brzo i konzistentno, empatično prema učenicima kojima je potrebna pomoć i podrška**
- **potiču učenike da uključuju sve u igru i aktivnosti**
- **šalju jasnu poruku da se bullying ne tolerira**
- **roditelji - kontaktiraju školu u slučaju sumnje da je dijete uključeno u nasilje**

Individualni pristup: Strategije osmišljene da pomognu žrtvama, nasilnicima i promatračima

- **žrtve se poučava socijalnim vještinama i vještinama rješavanja problema**
 - **sustav podrške za učenike koji su mete nasilnika**
 - **učenici uče vještine za intervenirati i pružiti podršku žrtvi nasilja, uključujući program praćenja za nove učenike i program vršnjačke podrške (medijacije)**
-

Individualni pristup: Strategije osmišljene da pomognu žrtvama, nasilnicima i promatračima

- **posljedice za nasilničko ponašanje su trenutne i bez iznimke**
 - **obavljaju se ozbiljni razgovori s roditeljima i učenicima uključenim u bullying**
 - **pro-socijalna ponašanja odmah se nagrađuju**
 - **stručni suradnici rade s učenicima uključenim u nasilničke incidente**
 - **promatrače se uči kako se uključiti u konflikt i iz neutralne pozicije pružiti podršku**
-

Roditelji

- **uključeni u cijeli proces prevencije (Fried & Fried, 1996)**
 - **strategije za uključivanje roditelja uključuju dijeljenje rezultata školskih upitnika, uključivanje roditelja u timove za prevenciju nasilja, treninzi i informiranje o nasilju u školi**
 - **stručni tim treba potaknuti roditelje na reagiranje i prijavljivanje nasilja**
 - **škola održavati sastanke s roditeljima na tu temu – edukativni (NWREL, 2001).**
-

PROGRAMI PREVENCIJE NASILJA U ŠKOLI

- **uspjeh ovisi o izboru pristupa i strategija koje odgovaraju školskom okruženju (NWREL, 2001)**
- **obratiti pažnju na:**
 - 1. strategije ili program mora imati empirijske dokaze (Comprehensive Health Education Foundation CHEF, 1994)**
 - 2. mora biti razvojno primjeren dobi učenika, kako bi im bio važan i zanimljiv (CHEF, p.31)**
 - 3. izabrati programe koji su kulturalno osjetljivi, nude trening i koji su financijski efikasni (CHEF)**

PREVENTIVNI PROGRAMI

- **niti jedan program nije obvezujući,**
- **UNIVERZALNI PROGRAMI U ŠKOLAMA znanstveno i teorijski utemeljeni**
- **Stop nasilju među djecom,**
Unicef: <http://www.unicef.hr/show.jsp?page=126266>
- **PATHS-RASTEM:** <http://www.cpi-erf.com/projekti/paths-rastem-program>

LARA, Trening socijalnih vještina (Rijeka, Nastavno znanstveni- zavod za javno zdravstvo Primorsko – goranske županije, cilj jačanje odupiranje vršnjačkom pritisku i vještina zdravih stilova života, ali ima i komponentu rješavanja

sukoba: http://www.zzjzpgz.hr/index.php?show=odsjek&odjel=prevovis&subPage=trening_zivotnih_vjestina

- **Udruge- nesistematski i ne zna se točna kvaliteta**
- **Unicef-ov program najprisutniji je u Hrvatskim školama te je uspio najviše doprinijeti**

HVALA NA PAŽNJI